

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knačjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 140.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

V BOLJŠO, SREČNEJŠO BODOČNOST

Zadnje spremembe v naši državi pomenijo jačanje dela za dobrobit naroda in države v dosedanjem pravcu ob sodelovanju naroda v duhu državnega edinstva

Beograd, 4. septembra. Vaš dopisnik se je obrnil na zelo ugledno in visoko osebo s prošnjo za pojasnilo, kako je treba tolmačiti najnovije spremembe v naši državi. Omenjeni državnik, ki je o položaju zelo dobro poučen, je izjavil:

»Naš veliki kralj govori s svojim narodom s naravnost gniljivo iskrenostjo, kakor pristojno velikiemu duhu, naravnost iz duše, ki pripada vsemu narodu, kateremu je usoda dala v najvažnejši zgodovinski dobi tako velikega voditelja. Govori s prijetno odločnostjo po diktatu svojega velikega uma na poseben način, ki vlija respekt, a obenem vdanost do kralja, pa tudi zaupanje vanj. To daje močno vero v lepšo bodočnost, v katero utira naš kralj svojem narodu najboljše pot. »Živel kralj.« je vzkliknil jugoslovanski narod iz dna svoje duše dne 6. januarja 1929, ko je kralj objavil s svojim manifestom ukinitve ustave in nesrečnega parlamenta ter odstranil vse posredovalce med kraljem in narodom, da bi na ta način rešil svoj narod in državo sigurne propasti. »Živio kralj.« je donelo z vseh strani v odkritosrčnem navdušenju, ko je kralj potoval po državi, šel med narod in se z njim osebno razgovarjal. »Živio kralj.« — nekaj pobožni drhtljaji vere in hvalečnosti navdaje jugoslovanski narod tudi danes, ko mu njegov veliki kralj, vrača politične pravice in svobodo, ko je v svojem manifestu izrazil svojem narodu zahvalo in priznanje za veliko in široko moralno podporo, ki je omogočila postavitvijo dosedanje države in izvajanje nacionalne in državne politike na široke osnove neposrednega narodnega sodelovanja ter z vero v Boga in srečno bodočnost kraljevine Jugoslavije dajati državi novo ustavo.

Danes je naša država urejena. Danes smo že eden jugoslovanski narod, imamo enotne zakone, umirjene duhove, red in zavidanja vreden položaj doma in v odnosih do drugih narodov in držav. To je vse zasloga našega kralja. Sedaj imamo tudi ustavo, ki nam jo je dal on, ustavo, ki postavlja liberalen okvir za bodoči razvoj celokupnega našega javnega in političnega življenja na znana načela zapadne demokracije. Ustavo in poslednji kraljev manifest preveva misel, ki jo je Nj. Vel. kralj, naš vladar, že večkrat naglasil kot zakon za sebe in za vsakogar: jedinstvo našega naroda in celino države. Po novi ustavi je kralj kot nosilec oblasti predstavnik narodne celine in zaščitnik narodnega edinstva, čuvar narodnih interesov. Nikdar več ne more in ne sme biti zmede v naši narodni orientaciji, zmede na škodo našega naroda, njegove moči in sile, njegovega edinstva.

Temeljni naš državni zakon je tak, da se bodo morale naposled vse priznane narodne stranke konverzirati v pravcu spoštovanja misli narodnega edinstva. Ta temeljni zakon naše države ne dopušča več onega nemogočnega bratarnega strankarskega življenja na verski, plemenski in pokrajinski osnovi. To je tudi popolnoma upravičeno, kajti eden najvišjih interesov našega naroda in najglavnejši pogoj za njegov obstoj in pravic je edinstvo, dočim je diferenciacija strank na verski, plemenski in pokrajinski osnovi ne samo omogočala, marveč naravnost podpirala vse separatistične težnje in ovirala proces narodne in državne konsolidacije. Zadnje izpremembe značijo, da se nikdar več ne smejo in ne morejo vrniti stranke in strankarsko življenje v oni obliki, kakor je obstajalo pred 6. januarjem 1929, ker so te stranke in tako strankarsko življenje izzvale ono Sodomo in Gomoro, ki je ogrožala naš narod in državo. Vse one stranke so imele v svojih programih in na svojih praporih razne mamljive parole, ki naj bi jim dale značaj vsenarodnih strank, v resnici pa so bile to plemenske, regionalne in ozkorske stranke in celo — tudi to je treba naglasiti na sramoto našega časa — bile so med njimi tudi stranke na čisto verski podlagi. V tej strankarski opredelitvi je bilo tako malo načelnega in progra-

matičnega, tako malo stvarnega in v interesu naroda, da so vse stranke nosile v sebi kal razdora in separatizma. Verski, plemenski in regionalni kriterij bivših strank je bil na nesrečo in gotovo propast našega naroda osnovna tendenca v življenju teh strank. Spritno takega stanja so bile neizbežne strašne posledice: razdor, prepri, bratarni obračuni in paraliza javnega življenja.

Sedaj je dal kralj svojem narodu, ko je poprej vse dobro pripravil, novo ustavo, da omogoči normalno državo in narodno življenje in procvit. Jačamo se in gremo naprej, a nikdar več se ne smemo vrniti na stara pota k staremu zlu. Vlada, ki jo je imenoval Nj. Vel. kralj in ki poveril ponovno svoje zaupanje, mora do konca izvesti program nacionalne in državne konsolidacije. Po ljudeh, ki so zbrani

v novi vladi in ki so vsi po vrsti ugledni javni delavci iz prošlosti, bi lahko imenovali sedanjo vlado za veliko nacionalno vlado. Saj so to vse po vrsti ljudje, ki jim je narod iz vseh krajev naše države vedno izkazoval zaupanje in jim poveril mandate, da ga v njegovem imenu zastopajo ter delajo in sodelujejo pri splošnih in narodnih poslih.

Iz manifesta Nj. Vel. kralja se jasno vidi, da pomeni ta prehod k ustavnemu življenju jačanje in okrepitev dela na državnih in narodnih poslih v sedanjem pravcu ob sodelovanju naroda, nikakor pa ne spremembo ali prekinitev dosedanjih smernic narodne in državne politike. Gremo naprej k boljši in srečnejši bodočnosti z upanjem v našega vladarja, ki nas vodi po tej poti s čvrsto roko.

Velika nacionalna vlada

Formalna ostavka in imenovanje nove vlade po uveljavitvi ustave

Beograd, 4. septembra. Po razglasitvi nove ustave je celokupna vlada podala ostavko, da bi na ta način omogočila Nj. Vel. kralju, da si za izvedbo velikega programa izbere nove sodelavce. Nj. Vel. kralj je ostavko vlade formalno sprejel, obenem pa isto vlado poveril z vodstvom državnih poslov. Po zadnjih izpremembah šteje vlada 22 ministrov in je sedaj sestavljena takole:

predsednik ministrskega sveta in naš notranji minister: častni adjutant armijske general Živković R. Peter,

minister pri predsedništvu ministrskega sveta: dr. Sršić Milan,

minister zunanjih del: dr. Marinković Vojislav,

gradbeni minister: dr. Kramer Albert,

minister trgovine in industrije: dr. Kumanudi Kosta,

minister pravde: dr. Kojić Dragotin,

minister prosvete: Maksimović Božo,

minister za šume in rudnike: dr. Šibenik Stanko,

prometni minister: inž. Radičević Lazar,

poljedelski minister: Neudorfer Mirko,

minister vojske in mornarice: Stojanović Z. Dragomir,

finančni minister: dr. Djurić Djorđe,

minister za socialno politiko in narodno zdravje: dr. Kostrenčić Mirko,

ministri brez portfelja: Uzunović K. Nikola, Timotijević L. Kosta, Stanić Andro, Pucelj Ivan, dr. Paleček Ivan, dr. Šverljuga Stanko, Preka Nikola, Matić Pavao in dr. Hasan-Begović Avdo.

Carinska unija propadla

Avstrija in Nemčija sta se definitivno odrekli načrtu medsebojne carinske unije

Zeneva, 4. septembra. AA. Na večerajšnji seji evropskega odbora sta se avstrijski in nemški zunanji ministri v imenu svojih držav formalno odpovedala načrtu carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo, kar je napravilo na prisotne velik vtis. Vsi krogi odobravajo to izjavo dr. Schöbera in Curtiusa ter naglašajo njen pomen za koristi Evrope. Dr. Schöber je le na kratko obrazložil sklep Avstrije, da se odpove carinski zvezi z Nemčijo, nemški zunanji minister pa je govoril zelo obširno o gospodarskih problemih Evrope. Pri tem je poudarjal velike koristi preferenčnega načela in carinskih zvez. Nadaljeval je, da so se vsi gospodarski in bančni strokovnjaki izjavili za carinske zveze in za tesno gospodarsko sodelovanje med evropskimi državami, ki je bistvenega pomena za rešitev sedanje gospodarske krize. V tem duhu, je poudaril dr. Curtius, sta Nemčija in Avstrija hoteli skleniti carinsko zvezo ter upali, da se bodo tudi druge države pridružile temu načrtu in tako pomagale ustvariti evropsko gospodarsko zvezo, ki jo pripravljajo sedaj gospodarski strokovnjaki. Dogodki so ju prehiteli in popolnoma spremenili prvotni položaj. Evropa se bavi danes z načrti, ki naj jo združijo v gospodarsko celoto in Nemčija je pripravljena sodelovati z vsemi silami, da se ti načrti tudi uresničijo. Minister je svoja izjavljajna zaključil s poročilom, da Nemčija ne bo več stremela po uresnitvi nemško-avstrijske carinske zveze.

Po Curtiusu je govoril francoski trgovinski minister Flandin, ki vodi francosko delegacijo in ki je sprejel z velikim zadovoljstvom na znanje izjavi avstrijskega in nemškega ministra. Dejal je, da bo ta dogodek zelo olajšal delo za evropsko sodelovanje.

Slično izjavo sta podala tudi italijanski zunanji minister Grandi in češkoslo-

vaški zastopnik, nakar je bila seja odložena.

Pariz, 4. septembra. Ker so pariški listi že pred dnevi napovedali odpoved Nemčije in Avstrije glede carinske unije, ne posvečajo izjavi dr. Schöbera in dr. Curtiusa pred evropsko komisijo posebne pozornosti. Opoldanek listi se zadovoljujejo le z registracijo dejstva, izražajo pa v dokaj ostrim tonu mnenje, da je s tem načrt carinske unije enkrat za vselej likvidiran.

Haag, 4. septembra. Pričetek javne seje, na kateri bo objavljena razsodba o načrtu nemško-avstrijske carinske unije, je bil od predsednika stalnega mednarodnega razsodišča končno veljavno določen za soboto ob 10. dopoldne.

Pariz, 4. septembra. AA. Jutri se sestane upravni svet Francoske banke, ki bo sklepal o vprašanju kreditov Avstriji. Avstrijska država bo dobila najbrž kratkoročni kredit 150 milijonov avstrijskih šilingov, ki naj omogočijo dunajskemu Kreditanstaltu, da vrne Angleški banki pred kratkim odpovedano posojilo. Guverner Francoske banke je sklical sejo upravnega sveta takoj, ko je bilo znano, da sta nemški in avstrijski zunanji ministri na današnji seji evropskega odbora v Zenevi izjavila, da sta se Avstrija in Nemčija odpovedali carinski zvezi.

Rumunska kraljica okrevala

Bukarešta, 4. septembra. Rumunska kraljica mati Marija, ki je nedavno težje obolela, je že toliko okrevala, da je danes odpotovala na svoj grad v Prahovo v Karpatih. Tam bo ostala delj časa.

Povratek »Zeppelina« iz Amerike

Pernambuco, 4. septembra. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je davi ob 2.40 ameriškega časa startal k povratku v Evropo.

Upor čilskih mornarjev proti vladi

Uporniki so aretirali častnike in poslali vladi ultimatum Nemiri brezposelnih

New York, 4. septembra. Moštvo v pristanišču Coquimbo veštrane čilske vojske mornarice se je uplo. Uporu so se pridružili skoraj vsi mornarji in podčastniki, ki so aretirali vse častnike, med njimi celo vrhovnega poveljnika čilske mornarice, admirala Camposa. Mornarji so ustanovili na ladajah mornarske svete, ki so sestavili ultimatum, katerega so poslali vladi. Prisilili so tudi admirala Camposa, da je podpisal ta ultimatum.

V ultimatu zahtevajo uporni mornarji, da jim mora vlada izročiti bivšega državnega predsednika Ibanesa in vse njegove ministre, da jih sodijo za pregreške. Dalje so zahtevali, da vlada prekliče že odrejeno 30 odstotno znižanje plač.

Vlada se je takoj po prejemu poročila o uporih sestala ter soglasno sklenila odklo-

nititi vsaka neposredna pogajanja z uporniki, ki jih je nekaj nad 6000. Vojnemu ministru je naročila, naj najstrožje nastopi proti upornikom, ki se morajo v desetih urah brezpogojno vdati. Ako bodo to odklonili, bo vlada poslala proti njim letala za metanje bomb. Uporniki so v precejnem prijetnem položaju, ker imajo samo za 48 ur hrane na krovih vojnih ladij.

V zvezi z mornariškim uporom so izbruhili v raznih čilskih mestih veliki izgredi brezposelnih delavcev, ki zahtevajo od vlade, naj izdela načrt za omejitve brezposelnosti ter gromotno podpre brezposelnice, ki se nahajajo v obupnem položaju. V Valparaisu so zavzele demonstracije tak obseg, da je morala intervenirati policija z orožjem. Uvedena je tudi cenzura.

Schneiderjev pokal obdrže Angleži

Italija in Francija odpovedali sodelovanje pri tekmovanju — Angleži dosegli že 400 milj brzine na uro

London, 4. sept. AA. Angleško moštvo za tekmo za Schneiderjev pokal je bilo izverodostojnega vira obveščeno, da sta Francija in Italija sklenili odstopiti od tekmovanja.

Pričakujejo, da bo prislopo uradno poročilo iz Rima in Pariza že danes. Ta vest je zelo neuprijetno presenetila angleške letalske kroge in angleško javnost: še bolj na angleške pilote, ki se veščajo v Calshotu. Prejšnja poročila iz Francije in Italije o uspešnih poletih v teh državah so utrjevala mnenje, da se bo tekma gotovo vršila. Sedaj se na zdi, da sta oba tekmujoča naroda dognala, da njih letala nimajo veliko ušanja, da bi premagala angleška vodna letala, ki so pri poskusnih poletih dosegla že nad 400 milj hitrosti na uro. Tekma bi se morala vršiti dne 12. sept.

Angleška letala bodo najbrže ta dan letela. Ker je Anglija zmagala pri dveh

zadnjih tekmah svetovni letalski hitrostni rekal za vedno. Tekmo so ustanovili leta 1913. Tedaj je zmagala Francija, ki je dosegla 45,75 milj hitrosti na uro. Pozneje sta zmagali Italija in Anglija po trikrat. Amerika pa dvakrat. Anglija je dobila pokal od Italije leta 1927 v Benetkah, ko je letalski poročnik Webster s trikotnem noletu dosegel hitrost 281 milj na uro. Leta 1929 je pridobil pokal za Anglijo v Southamptonu letalski častnik Waghorn, ki je letel s hitrostjo 328 milj na uro. Malo pozneje je letalski vodja Orlebar postavil v zadnji tekmah svetovni letalski hitrostni rekord s 368,8 milj hitrosti na uro. Možno je, da bodo dne 12. septembra t. l. poskušali ta rekord popraviti in sicer z letalom, ki so ga zgradili nalašč za to tekmo. Francija in Italija izkubita, če se ne udeležita tekme vsaka po 4500 funtov šterlingov.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 4. septembra.

»Jutro« je pred dnevi med brzojavami vestni poročalo, da je bila v Zagrebu ob prihodu vlaka aretirana brezposelna služkinja Magda Potocki, rojena l. 1899. v Breznici in pristojna v Savski Marof. Potocka se je vozila iz Ljubljane v Zagreb skupaj z Ana Nerotovo iz Zagreba. Med vožnjo je Potocka prosila Nerotovo, naj ji posodi svojo torbico za zgajevje, kar je Nerotova storila. V Savskem Marofu je Potocka Nerotovi torbico vrnila, manjkalo pa je v njej 220 Din. Nerotova je zahtevala denar nazaj, služkinja je pa izjavila, da ga nima. Nerotova je zadevo prijavila orožniku, ki je Potocko aretiral. V neopaznem trenutku je hotela vreti denar proč, pa so jo opazili. S kolodvora so jo odgnali na zagrebško policijo, kjer so našli pri njej pleteno ročno košaro, polno raznega blaga. Potocka je priznala, da je vse to pokradla v času od 22. do 24. avgusta po raznih ljubljanskih trgovinah, zaradi česar jo je zagrebška policija poslala v Ljubljano. Včeraj in danes so Potocko zasliševali na ljubljanski policiji. V košari je razno blago, rokavice in nogavice, par nizkih možkih čevljev, našli so pa pri njej tudi legitimacijo na ime služkinje Ana Orešnikoviće. Potocka pravi, da ji je legitimacijo dala shraniti Orešnikova, da pa je ni bilo na vlak. Policija sedaj poizveduje, koliko je resnice na stvari in kje je Potocka kradla razno blago. Po končani preiskavi bo služkinja izročena sodišču.

Na veselejšem je policija aretirala sumljivo trojico. Bili so to brezposelni Rudolf A. in dve nočni ptiki Georgina M. in Julka D. Vsi trije so imeli že ponovno opravka na policiji. Ko je stražnik hotel aretirati Georgino in Julko, se je A. nenadoma zaletel v Karla F., ki je bil v stražniški družbi, ga podrl na tla, začel pretepati in mu izbil en zob. To je storil zato, ker je Karla F. osumil, da je njega in obe ptiki ovsadil policiji. Stražnik je Rudolfa ukrotil in odgnal na policijo, pozneje sta bili tudi aretirani obe »deviče«. Policija je vse tri izročila sodišču, ker ne morejo dokazati, s čem se preživljajo.

Snoči je neki izredno podjeten vlomilec poizkušal svojo srečo kar na šestih krajih v mestu. Najprej je vlomil v Zadržno hranilnico na Sv. Petra cesti. Z vitrihom je odprl večna vrata, nato lokal sam in se spravil nad pisalno mizo. V misliki ni našel ničesar in je odšel, ne da bi napravil kaj škode. Na Sv. Petra cesti je nato vlomil v stanovanje stranke Macec in odnesel 90 Din ter dva avstrijska

šilinga. Očividno se mu vlom ni posebno izplačal, kajti vdri je tudi v lokal družbe »Isis« v Komenskega ulici, odnesel tam 90 znanek po 1 Din in 50 po 50 par. Nato je posetil še stranki Podraž in Soujer-Kavčnik na Resljevi cesti, kjer ni ničesar odnesel. Šesti vlom je riskiral v šrambo neke stranke v Kolizeju, pa tudi ni ničesar našel, kar bi mu prišlo. Policija je uvedla zasledovanje.

Avtomobilska

nezgoda

V sredo zvečer se je bilu škofje Loke pripetila huda avtomobilska nesreča. Šofer France Rožnik, star 25 let in doma iz Lesc, se je peljal z osebnim avtomobilom iz Kranja proti škofji Loki. Nenadoma mu je med vožnjo odpovedala luč in zaletel se je v temi v obcestni kamen. Avtomobil se je precej razbil, šofer pa je dobil hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Kakor nam poročajo, je njegovo stanje zelo kritično.

Tyršev tečaj v Novem Sadu

Novi Sad, 4. septembra. Danes je bil v sokolskem prosvetnem domu svečano odprt Tyršev tečaj, ki bo trajal danes in jutri. K otvoritvi sta prispeala kot zastopnik ČSO br. Stepanek in podstarejšina JKS E. Gangl. Vsaka župa je na tečaju zastopana z najmanj enim delegatom. Oba dneva se bodo vršila strokovna predavanja.

Eksplodizija v rudniku

London, 4. septembra. Pri Newd-gathu v Astleyu se je pripetila večja velika rudniška nesreča. Zaradi eksplozije v rovu, ki še ni pojasnjena, je bilo zasutih večje število rudarjev. Štiri izmed zasutih so spravili na dan mrtve, 5 rudarjev pa so odpeljali s hudimi poškodbami v bolnico.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2279.78 — 2286.62, Bruselj 788.27 — 790.63, Curih 1102.95 — 1106.25, Dunaj 7.43 — 797.83, London 274.99 — 275.81, New York 5647.09 — 5664.09, Pariz 221.91 — 222.57, Praga 167.64 — 168.14, Trst 296.02 — 296.92.

INOZEMSKÉ BORZE.

Carih. Beograd 9.0450, Pariz 20.12, London 24.9350, New York 513, Bruselj 71.50, Milan 26.8350, Madrid 46, Amsterdam 206.75, Berlin 121.40, Dunaj 72.12, Sofija 3.7150, Praga 15.20, Varšava 57.45, Bukarešta 30.550.

Pred odkritjem spomenika kralju Petru

Prpriave za svečanost končane — Še nekaj važnih navodil udeležencem

Ljubljana, 4. septembra. Priprave za svečano odkritje spomenika kralju Petru so v glavnem končane. Odbor za postavitev spomenika je storil vse, da bo svečanost odkritja dostojna spomina našega velikega osvoboditelja. Javnosti je vsem dobro počena, odbor je po možnosti upošteval željo vsakega, poskrbel je, da bo prevoz udeležencev v redu, vsako društvo in tudi posamezniki imajo na slavnostnem prostoru in izven njega točno določen prostor, organizacija odkritja samega kakor tudi mimohoda je izvedena do najmanjših podrobnosti in če bodo pokazale množice udeležencev le malo dobre volje in discipline, bo nedeljska svečanost v Ljubljani res imponantna. Udeležba bo ogromna, saj je odposlal odbor že 35.000 legitimacij za četrtinsko vožnjo, računati pa moramo še z okoli 1000 Ljubljance, ki legitimacij ne potrebuje, a mnogi se pripeljejo z avtobusi, vozovi, kolesi, avtomobili itd.

Zastopnik kraljevske vlade

Beograd, 4. septembra. Na svečanostih, ki bodo v nedeljo v Ljubljani ob priliki odkritja spomenika kralja Petra I. osvoboditelja, bo zastopal kraljevo vlado minister za zgradbe dr. Albert Kramer.

Opozorilo udeležencem

Udeležence svečanosti odkritja opozarjamo, da bodo montirani zvočniki povsod tam, kjer se bodo zbirale množice, tako da bo vsak lahko slišal, kaj se godi pred magistratom ob odkritju. Poskrbljeno je tudi za zadostno število ambulanc, tako da bo zdravniška pomoč v slučaju nezgode ali če bi komu postalo slabo takoj pri rokah. Odbor pošlje legitimacije za četrtinsko vožnjo takoj čim jih kdo zahteva. Nekateri naši župani so pa tako ozkosrdni, da pošiljajo odboru na vrat poedince, ki zahtevajo legitimacije in delajo odboru nepotrebne sitnosti. So tudi župani, ki se branijo povzpetja in vračajo legitimacije. Odbor ima itak ogromne stroške in povzame samo pošttnino. Ponovno opozarjamo, da odbor vrnjenih legitimacij pod nobenim pogojem ne bo prevzel in da bo odklonil tudi vsako povzpetje.

Odbor opozarja ponovno, da brez njegovega dovoljenja nihče ne sme niti pred otvoritvijo niti po njej fotografirati spomenika in razširjati fotografij. Pravico fotografiranja in prodajanja fotografij ima samo Kolo jugoslovanskih sester.

Žigovanje legitimacij

Za udeležence bo zelo važno žigovanje legitimacij za povratek iz Ljubljane. Legitimacije se bodo žigovale na treh krajih in sicer jutri 5. tm. od 14 do 18 na kolodvoru in na velesjemu, v nedeljo 6. tm. od 8 do 20 na Kongresnem trgu št. 1. pritišče (Zvezda), na velesjemu in na glavnem kolodvoru v ponedeljek 7. torek 7. in v sredo 9. tm. čez dan na velesjemu in na glavnem kolodvoru, v četrtek 10. tm. tudi čez

dan na glavnem kolodvoru. Tako je v polni meri preskrbljeno, da bo lahko vsak udeleženec svečanosti legitimacijo za povratek iz Ljubljane pravočasno žigoval.

Posebni vlaki iz Ljubljane

V torek 8. septembra. Povodom velikega koncerta združenih pevskih zborov »Pevske zvezde« pred nunsko cerkvijo na Kongresnem trgu (2500 pevcev in pevki), ki se prične ob pol 3. uri popoldan, vozijo poleg rednih ojačenih vlakov še sledeči izredni vlaki:

1.) Na progi Celje — Ljubljana gl. kol. vl. št. 515 drugi del z odhodom iz Celja ob 8. uri in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 10.40.

2.) Na progi Zidani most — Ljubljana gl. kol. vl. št. 34 z odhodom iz Zidanega mosta ob 11.40 in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 13.20.

3.) Na progi Jesenice — Ljubljana gl. kol. vl. št. 913 drugi del z odhodom z Jesenic ob 11. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 13.

4.) Na progi Kamnik — Ljubljana gl. kol. vl. št. 8415 drugi del z odhodom iz Kamnika ob 12. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 13.05.

Za povratek vozijo iz Ljubljane gl. kol. dne 8. septembra sledeči redni in izredni potniški vlaki:

Ob 18. v Maribor. Velenje, Rogatec in Čakovec,

ob 18.25 v Kamnik,

ob 18.30 v Zagreb gl. kol.

ob 18.32 na Rakek,

ob 18.50 v Trzin, Bistrice B. j. in Rače Planica,

ob 18.55 v St. Janž n. D., Novo mesto, Straža, Toplice in Karlovac,

ob 19.40 v Kočevje,

ob 19.40 v Trzin, Bistrice B. j. in Rače Planica,

ob 21. na Vrhniko,

ob 22.14 v Kamnik,

ob 22.20 v Kočevje,

ob 22.25 v Zagreb gl. kol.,

ob 23. v Maribor gl. kol.,

ob 23. na Jesenice,

ob 23.07 v Rakek,

ob 23.30 v Novo mesto,

ob 0.30 v Maribor gl. kol.

Da ne bo pri posameznih vlakih prevelikega navala in da bi se potniki za zgoraj določene relacije mogli v redu prevoziti, je v interesu občinstva samega, da se točno ravna po gornjih navodilih in uporablja za posamezne proge in relacije določene vlake.

Včeraj smo objavili vozni red rednih in posebnih vlakov, s katerimi se pripeljejo udeleženci svečanosti v Ljubljano. Udeležence ob progi Kočevje-Fredolje opozarjamo, da odide vlak iz Kočevja v nedeljo ob 5.42 in ne ob 6.42, kakor je bilo javljeno. Za povratek vozi vlak v nedeljo zvečer ob 20.30 iz Ljubljane samo do Jesenic in ne tudi do Kranjske gore, kakor smo objavili včeraj.

Kongres jugoslovanskih plinarn in vodovodov

Zanimiva predavanja — Ogled Kleč — Gostje izredno zadovoljni — Nadaljevanje kongresa

Ljubljana, 4. septembra.

Včerajšnja predavanja, ki so pritegnila v Zvezi s kongresom plinarskega in vodovodnega združenja, so bila vsa prav dobro obiskana in so vzbujala največje zanimanje. Češki delegat g. dr. Urbanek je govoril o aktualnem vprašanju higijene v zvezi s plinsko in vodovodno stroko. Tudi za Ljubljano, ki ima vodovod iz talne vode, je bilo zanimivo predavanje nemškega delegata inž. Kirchnerja, ki je pokazal ogromne vodovodne naprave mesta Breslau. Češki delegat inž. Jedinčič je govoril o pomenu plinske industrije za moderno gradnjo cest in poljski delegat inž. Konopka je nazorno orisal sedanje stanje plinske industrije na Poljskem. Vsakemu predavatelju se je na kratko zahvalil predsednik inž. Crnekovič, razen tega so pa predavanja tudi razmnožena in deloma tiskana v strokovnem listu »Plin in voda«, ki je skupno glasilo jugoslovanskih in češkoslovanskih strokovnjakov.

Po predavanjih so se zbrali udeleženci kongresa pri neoficielnem kosilu v hotelu Union, ki je bilo seveda odlično pripravljeno, kar je mnogo pripomoglo k dobri volji in zadovoljnosti prisotnih. Običajnih govorov k sreči ni bilo, pač so pa navzoči sklenili nova prijateljstva in se pomenili o perečih stanovanjskih vprašanjih. Ob 16. so se odpeljali v vodarno v Kleč in si jo natančno ogledali. Direktor inž. Čuha je imel kratko predavanje o pridobivanju vode, potem je pa razkazal gostom vse naprave, zlasti pa ogromne črpalke, ki so nameščene v 22 metrov globokem vodnjaku. Domačini so se čudili, češ kdo bi mislil, da ima Ljubljana tako velike »mašine za vodo delati«.

Po ogledu so gostje odšli v gozdiček, kjer so bile raztresene pod vitkimi smrkami preproste mize okrog z vsemi dobrotami bogato založenega paviliona. Gostom so prijazno postregle soproje naših domačih prirediteljev kongresa in uradnice plinarne ter vodovoda, direktor inž. Bar-

tel je razdelil kuverte z originalnimi fotografijami znanega fotomaterija Josipa Kunaverja, iz zvočnika so donale narodne pesmi, virtuos Stanko je pa vlekli harmoniko, da je kmalu zavladalo najživljnejše veselje. Oglasile so se na vseh krajih pesmi in razvil se je ples, ki je dosegel svoj vrhunec v neizgovornem »povštertancu«. Poljubčki so cmokali takorekč v vseh jeziki, zlasti je bil pa ples vseh gostom iz severne Nemčije, ki so ga prvič videli. Čeprav je soproga g. direktorja Bartla, gospa Zinka, znova in znova dirigirala na mize najdelikatnejše narezke, izborna kaplico in najlepše sadje, vendar je bilo treba zopet v avtomobile, ki so goste odpeljali v hotel Bellevue k večerji.

Podčrtati moramo, da so reprezentanti težke industrije in komunalni magnati evropskega glasu s kongresom silno zadovoljni. Lepota naše domovine ter samo mesto Ljubljana jih pa nista samo presenetila, temveč očarala. Čudilo se nizkim cenam izvrstno pripravljene hrane in plemenitih vin, prav tako kakor modernim stavbam v Ljubljani. Iskreno priznavajo, da smo visoko kulturni narod in da se naše mesto ponaša z vsemi pridobitvami moderne časa. Imponira jim posebno naša vojska, zlasti pa naš red, tako da se pohvalno šalijo, češ, da so na Pruskem. Vsi obetajo priti v Slovenijo na letovišče, ker jih je naša gostoljubnost napravila za naše odkrite prijatelje.

Sam hotel Bellevue nam je bil zaradi svoje prekrasne lege čudovito všeč in so ga primerjali tudi po izvrstno aranžirani večerji z najboljšimi lokali svojih domov. Občudovanje Ljubljane je pa doseglo svoj višek, ko je direktor g. inž. Čuha gostom naznanil, da bo z Bellevue njim v čast humiral Ljubljanski grad, in v tem trenutku se je že zabliskala pravilčno lepota vizija krpne Ljubljane na temnem nebu. Zastopniki najrazličnejših narodov so v kratkem postali intimna družba dobrih prijateljev, ki so si po večerji v nagli-

GROCK

NAJSLAVNEJŠI KOMIK SVETA
PRIDE!

tudi še ogledali življenje na veseljem prostoru velesjema.

Davi ob 8. se je pričel občni zbor jugoslovanskega plinarskega in vodovodnega združenja, ki ga je otvoril poslevočedi podpredsednik g. ing. Crnekovič, ki je pozdravil zastopnika ministra za gradbo g. ing. Kralja ter zastopnika ministra za socialno politiko, višjega bančnega svetnika ing. Viličiča iz Zagreba, nato pa prečital šop novih pozdravov in brzojav, ki so zopet prispele iz vseh krajev, zlasti pa omenjamo telegram Udruženja francoskih plinarjev, Jugoslovanskega kemijskega društva, Sarajevske štedionice in dr. Po kratkem uvodu je predsednik podal besedo tainiku g. ing. Horvatiću, ki je prečital svoje obširno poročilo, ki iz njega posnemamo le za javnost najvažnejše stvari.

Produkcija plina je v minulem letu v Jugoslaviji napredovala, čeprav tudi ta pogoja trpi zaradi gospodarske krize. Posebno je konsum napredoval v Celju, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu, Splitu, Subotici in Zagrebu. Člani udruženja so podali mnogo ekspertiz, udruženje je pa vodilo statistiko plinarni ter uspešno posredovalo pri zvišanju železniških tarif za inozemski koks. Bavilo se je seveda tudi z davkom na poslovni promet ter sodelovali pri novi trgovinski pogodbi z Avstrijo. Vodovodna sekcija je na žalost še neznanja, ker večina malih vodovodov še ni včlanjenih, kljub temu pa udruženje povsod zastopa njihove interese. Naša organizacija je v najtesnejših zvezah z inozemskimi udruženji Poljske, Češkoslovaške, Nemčije, Avstrije, Madžarske, Švice, Francije in Anglije, ter je tudi član Mednarodne unije plinarskih udruženj v Parizu, kjer so naši člani tudi v upravnem odboru. Lani je udruženje priredilo sijnjo upeelo potovanje v Prago, kjer je bilo najgostoljubnejše sprejeto. Udruženje ima sedaj 102 člana, več novih je pa zopet sprejel današnji občni zbor. Ko se je predsednik Crnekovič spominjal umrlih članov Valtroviča iz Zagreba in s posebno toplimi besedami pokojnega Františka Titre, predsednika upravnega odbora praške plinarne, so njun spomin počastili navzoči stoje.

Poročilo tainika je bilo z odobravanjem sprejeto. Predsednik Crnekovič in župan iz Pančeva, g. Isajlovič obžalujejo, da je med člani tako malo vodovodov in žele, da se to stanje zboljša.

Blagajniško poročilo izkazuje ugodno stanje in je občni zbor na predlog revizorja g. ing. Tomšiča iz Maribora sprejel absolutno-rijo odboru.

Pri volitvah je bila na predlog g. župana Isajloviča sprejeta naslednja lista soglasno: predsednik g. ing. Bartl iz Ljubljane, za podpredsednika sta bila izvoljena g. ing. Crnekovič iz Zagreba in g. Manola iz Splita, za I. tainika g. ing. Horvatič iz Zagreba in za II. tainika g. ing. Šonc iz Ljubljane, za blagajnika g. ing. Koken iz Zagreba, v odbor pa gg.: ing. Ivekovič od Higijenskega zavoda v Zagrebu, ing. Špernjak iz Novega Sada, Troha iz Zagreba, ing. Leskovec iz Vinkovcev, ing. Tomšič iz Maribora, Počivavnik iz Ljubljane, ing. Krekovič iz Zagreba, v revizijski odbor sta bila izvoljena gg. ing. Makale iz Sarajeva in ing. Krtić iz Novega Sada, v gospodarsko sekcijo pa ing. Bartl iz Ljubljane in Troha iz Zagreba ter v redakcijski odbor gg. Horvatič, Pankovič, Ivekovič in Špernjak. Po volitvah se je predsednik Crnekovič zahvalil za zaupanje ter zborovalce naprosil, naj podpirajo novega predsednika g. ing. Bartla, ki je izvoljen sprejel.

Zivahna debata se je razvila pri predlogu visokega gospodarskega pomena, ki ga je postavil predsednik g. ing. Bartl zaradi nakupovanja premoga ter glede kokska in drugih gospodarskih vprašanj. Važen predlog je bil sprejet soglasno. Na predlog podpredsednika g. ing. Crnekoviča so bili izvoljeni za častne člane udruženja še predsednik češkoslovaškega, poljskega, nemškega, francoskega in avstrijskega udruženja, nato se je pa razvil daljši razgovor o sodelovanju higijenskih zavodov s plinarjami in vodarnami. Ko je bil odposlan še pozdravni telegram bavšemu predsedniku g. ing. Vrbaniću iz Zagreba in je bil sprejet predlog, naj udruženje zaprosi ministristvo, naj bi banovine vplivale na vodarne, da bi vse pristopile udruženju, je podpredsednik g. Crnekovič zaključil dobro uspešni občni zbor.

Po kratkem odmoru z zajutrekom so se zopet pričela predavanja, ki je med njimi o vprašanju zemeljskega plina pri Bujavici s stališča zagrebške plinarne. Obetaji namreč tudi senzacionalna razprava ing. Horvatiča načrt, da bi se ta zemeljski plin napeljal čez Zagreb tudi v Slovenijo. Razen udeležencev kongresa so predavanja privabila tudi dekana g. univ. prof. dr. Hinterlechnerja in univ. prof. g. ing. Bonclja ter več drugih znanstvenikov. Najprej je govoril dr. ing. Havelka o ameriškem plinarstvu, za njim o izrabi zemeljskih plinov na Poljskem ing. Wrangel, nato ing. Horvatič o našem zemeljskem plinu, dr. ing. Bertschneider o tarifni politiki plinarn, ravnatelj Pietrowsky o preskrbi mest na Poljskem z vodo, ing. Knez o tehniki avtogenega varjenja pri instalacijah vodovodov in plinovodov ter češki delegat dr. ing. Opартny o sedanjem stanju preskrbe z vodo na Češkoslovaškem. Popoldne si udeleženci kongresa ogledajo velesjema, zvečer je pa svečan banket v restavraciji »Zvezda«.

GROCK

NAJSLAVNEJŠI KOMIK SVETA
PRIDE!

Iz našega letalstva

Razstava Aerokluba Ljubljana in Udruženja rezervnih avijatikov na velesjemu — Novo glasilo naše avijacije

Ljubljana, 4. septembra. Tujakoprometni svet je v okviru svoje razstave naprosil Aeroklub Ljubljana in Udruženje rezervnih avijatikov, da bi se udeležila razstave. Zavedajoč se velikega propagandnega pomena razstave, sta se tako Aeroklub kakor Udruženje rada odzvala vabilu. Razstava ima v glavnem namen propagirati prometno in sportno letanje, gotovo pa bodo veliko zanimanje vzbudile tudi posebne grafične statistike in tabele, katerim je bila posvečena posebna pozornost. Naš priznani letalski teoretik inž. Kuhelj je izdelal nazorne grafične statistike o lastnih aerodromov v posameznih državah, o razmerju uprav, ki vodijo delo na letališčih, o številu potniških letal, ki jih imajo posamezne države v prometu, o preletenih km v zadnjih letih, v kolikor so statistike na razpolago. Iz te statistike je razvidno, da je Nemčija na prvem, Jugoslavija pa na zadnjem mestu. Pri nas je pač vsa civilna avijatika, sportna in prometna, šele v povojih. Statistika nudi tudi točen pregled teže z letali prenesenega blaga in številu potnikov. Statistiko izpopolnjuje število letalskih nesreč in smrtnih primerov. Izračunali so, da pride na vsakih preletenih 900.000 km ena smrtna nesreča, kar je v primeri s pogostimi železniškimi in avtomobilskimi nesrečami zelo malo. Razstavo izpopolnjuje velik zemljevid podunavskih držav z včrtanimi rednimi zvezami in naznačenimi kraji, ki prihajajo v poštve za internacionalno zvezo Ljubljane z zunanjim svetom, ko bo dograjeno letališče. Središče razstave pa tvori avijon

Bloudek XV, ki v Ljubljani še ni bil razstavljen. Letalo je domače delo in ima svoje tehnične posebnosti, zaradi katerih je vzbudilo pozornost tudi v inozemstvu. Tako v Franciji, Nemčiji, Angliji in Italiji. Razne tuje strokovne letalske revije so prinesle obširne opise ljubljanskega avijona. Poleg avijona je razstavljen model bodočega ljubljanskega aerodroma v DM v Polju.

Kot rečeno, je statistike napravil inž. Kuhelj, uredil je pa razstavo in ji dal enotno lice g. Miklauc, član odbora Udruženja rezervnih avijatikov. Razstava je izredno zanimiva in bo gotovo mnogo pripomogla k splošnemu uspehu jesenskega velesjema v Ljubljani.

V Jugoslaviji smo bili doslej brez pravega strokovnega letalskega glasila. V Beogradu sicer izhajajo »Naša krila«, ki pa po tehnični opremlitvi niso baš na višku. Zato bo vsak prijatelj avijacije z veseljem pozdravil vest, da je začel v Zagrebu izhajati nov letalski mesečnik, ki se imenuje »Prijatelj avijacije«. Mesečnik je izdružen in je njegov glavni namen širiti zanimanje za civilno avijatiko med našim ljudstvom. List prinaša lepe slike in fotografske posnetke, izpopolnjujejo ga pa razni strokovni in informativni članki in zabavno čtivo. List izhaja vsak mesec v Zagrebu, sedež administracije in uredništva je v ulici Kraljice Marije št. 19. Posamezna številka stane 10 Din, celoletna naročnina pa 100 Din. Prihodnja številka bo posvečena slovenski civilni avijatiki, njenemu dosedanjemu razvoju in bodočnosti.

Zastoj del na važni cesti

Trbovlje, 3. septembra.

V minulem letu je pričela banovina z gradnjo, oziroma prezidavo ceste, vodeče iz St. Pavla v Savinjski dolini čez Kriško planino v Trbovlje in odtod skozi Hrančnik, Dol in Brezno do Rimskih Toplic. Na delu te ceste od Trbovlj do St. Pavla, ki je edina prometna žila med obema dolinama, se vrši živahen promet; saj je trboveljska občina glede dobave živeža v veliki meri navezana na Savinjsko dolino. Služi pa cesta tudi prevažanju lesa, ki se seka na Podmeji in višje ležečih krajih deloma za rudnik, deloma za izvoz. Za avtomobile in motorna vozila je bila ta cesta zaradi svoje strmine na nekaterih krajih trda preizkušnja; ker ni bila tlakovana, je bila tudi vsa razrita in kotanjasta. Zato je prizadeto prebivalstvo z veseljem pozdravilo gradnjo te ceste. Dela so bila preračunana na tri leta.

V trboveljskem odseku se je pričelo z delu na Vrhu nad Podmejo. Kjer je znašal vzpon ceste preko 7 pro milje, se je sezidala nova, kjer je bil manjši, se je popravila stara cesta tako, da se je hrib na notranji strani odkopaval in se je cesta na zunanji strani zasipavala, da se je dosegla tako zaželjena širina petih metrov: širina stare ceste je znašala 2,5 m do največ 4 m. Radij pri serpentinah, ki je znašal preje 6—8 m, se je povečal na 20 m. Ko so bila izvršena pripravljajna dela, je bila cesta tlakovana, nato pa posuta z gramozom. V tekočem letu pa je bil samo že izvršeni del ceste posipen, nato pa so bila vsa dela ustavljena. Vodstvo tega podjetja in delavstvo je odšlo in ni za letos nikakega upanja več, da bi se začela dela nadaljevati.

Najbrž bo temu krivo pomanjkanje kreditov. Prenovljeni del ceste je odličen in ustreza tudi največjim zahtevam, ki bi se mogle staviti nanj. Zato pa je tem žalostnejši nepopravljeni del ceste, ves vijugast in kotanjast; čuditi se je, da se motorjem in avtomobilom še ni pripetila nesreča. Go reča želja vseh, ki so navezani na to prometno sredstvo, je, da bi se našla denarna sredstva za nadaljevanje započetih del vsaj v prihodnjem letu, kar bi prineslo nekoliko zaslužka tudi okoliškemu prebivalstvu, prizadetemu po sedani krizi in deloma tudi po redukciji pri rudniku.

Zvočni kino Ideal
Samo še danes nepreklicno zadnjikrat!
Ob 4., 7. in 9. uri zvečer

Ljubezen in zaobljuba

Po prekrasnem Richard Vossovem romanu „DVA ČLOVEKA“

Jutri nov spored: Pat in Patachon „ČAROSTRELCA“

Radioprogram

Sobota, 5. septembra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče; 18.30: Plošče; 19: Fanfare (prenos); 20: Prenos slavnostne bakljade

zdrženih pevskih zborov; 21: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poročila jugoslov. prvak in veleojster dr. Milan Vidmar v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku; 21.15: Operetni večer: Pojeta gđ. Dragica Sok in g. Mirko Jelačić s spremljevanjem salonskega kvinteta; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes, petek, 4. septembra, katoličani: Rozalija; pravoslavni, 28. avgusta: Nedamisel.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Vesela dunajska dekleta. Kino Ideal: Ljubezen in zaobljuba. Kino Dvor: Grešna strast.

Alpski film »Skala«: V kraljestvu Zlatoroga (Ulm).

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: mr. Sušnik, Marijan trg, in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

„Ljubljana v jeseni“

Ljubljana, 4. septembra.

Poset prireditve je zelo zadovoljiv. V vedno večjem številu prihajajo ljubljanske in okoliške šole, jutri se bo pa že poznalo na sejmišču, da je na pragu velika narodna svečanost ob odkritju spomenika kralju Petru.

Zanimanje za jesensko prireditve velesjema je od dne do dne večje. Delavniki so prikladni za podrobno ogledovanje po paviljonih in za kupitje, ki so bile sklenjene že v lepem številu. Veliko je zanimanje za krasne izdelke naše pohištvene industrije in več oprem je bilo že po večkrat prodanih. Naša industrija rolojev, drenvikov, žaluzij in pletenih tapet, v kateri imamo že odlične zastopnike, absolutno najboljših šol v Berlinu in Bremenu, ima razstavljene krasne izdelke. Veliko je povpraševanje po strojih, ki se rabijo v čevljarški stroki, dalje po pletilnih, šivalnih in poljedelskih strojih. V vseh teh panogah so bile že sklenjene številne kupcije.

NOGAVICE z ŽIGOM

K LUC

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše
Iz Celja

—c Vsi udeleženci ljubljanskih slavnosti, ki so naročili legitimacije za četrtinsko vožnjo pri celjskem mestnem načelniku, se vabijo, da iste takoj dvignejo na mestnem magistratu, soba št. 8. I. nadstropje, dvorišni trakt, pri mag. uradniku g. Jakobu Ponižu med običajnimi uradnimi urami. Tudi vozovnice naj si še vsak nabavi v predprodaji, da ne bo navala pri blagajnah v soboto in nedeljo zjutraj.

—c Športni dogodki v nedeljo. SK Olimp iz Guberja pri Celju priredi v nedeljo 6. t. m. svoj II. športni dan. Dopoldne se bodo vršile lahkoatletske tekme in sicer ob 10. uri teki na Mariborski cesti, nato pa skoki na igrišču Guberje. Popoldne pa se bodo vršile na igrišču pri Skalni kleti nogometne tekme in sicer: glavna tekma med SK Šoštanj I. in Atletiki I. iz Celja, druga tekma SK Ferraria iz Zagreba (prvorazredno moštvo) in AK Olimp iz Guberja, v predtekmi ja nastopijo s pričetkom ob 12 rezervno domačih moštev.

PREMIERA OPERETE, prepojene z veselimi dunajskim humorjem, sladkim petjem in čarobno muziko skladatelja ROBERTA STOLZA

Willy Forst

v najnovejši vlogi plesnega učitelja

Vesela dunajska dekleta

Kot partnerji

PAUL HÖRBIGER — LEE PARRY — OSKAR SIMA

Krasen dopolnilni spored! — Predstave ob 4., pol 8. in 9 1/4 uri zvečer!
Predprodaja vstopnic od 11 do 1/2 13. ure!

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

Dnevne vesti

— Kongres mest in trgov dravske banovine. Zupan in mestni načelnik Ljubljane dr. Dinko Puc sklicuje za ponedeljek 7. t. m. ob 10. v dvorano mestnega magistrata v Ljubljani I. kongres mest in trgov dravske banovine s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev kongresa — zupan dr. Dinko Puc; 2. Današnji položaj mest in trgov v dravski banovini — podžupan prof. Evgen Jare; 3. Naša mesta in novi gradbeni zakon — ing. Janjo Mačkovec; 4. Razgovor o organizaciji mest in trgov; 5. Službenosti.

— Povečanje telefonskega prometa s Holandsko. Uradno se razglša, da je otvoren telefonski promet med vso Holandsko in našimi centralami: Apače, Brežice, Cankova, Celje, Dobrna, Dravograd, Gornja Radgona, Guštanj, Konjice, Križevci pri Ljutomeru, Ljutomer, Majšperk, Maribor, Mežica, Murska Sobota, Muta, Ormož, Podčetrtek, Polzela, Pragersko, Prevalje, Ptuj, Ribnica na Pohorju, Rogatec, Rogaska Slatina, Rogatec, Sevnica, Slatina, Radenci, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica, Središče ob Dravi, Sv. Jakob v Slovenskih goricah, Sv. Jurij ob juž. žel., Sv. Lenart v Slov. goricah, Sv. Lovrenc na Pohorju, Sv. Miklavž pri Dornu, Šušanj, Sent Ilj v Slov. goricah, Turnišče, Velenje, Vitanje, Vrbanjsko Vuhre, Vučnica, Zavrč, Zgornja Sv. Kungota, Zidani most, Zalec, Pristava, Bled 1, Bled 2, Domžale, Jesenice na Gorenjskem, Kranj, Lesce, Sent Vid nad Ljubljano in Vrhnika. Pristojbina za navadno govorilno enoto med centralami Bled 1, Bled 2, Domžale, Jesenice na Gor., Kranj, Lesce, Sent Vid nad Ljubljano, Vrhnika in Holandsko znaša 105 Din 60 par, pristojbina med ostalimi centralami in Holandsko pa 97 Din 35 par.

— Mišljenje štev. 18 mednarodnega posvetovalnega komiteja za telefonski promet na velike razdalje uveljavlja mišljenje ni posvetovalni komiteja za telefonski promet na velike razdalje uveljavlja mišljenje št. 18 s 1. januarjem 1931. Od tega datuma se mora smatrati, da velja to mišljenje tudi na področju kraljevine Jugoslavije. Zato se je treba po tem mišljenju ravnavati, ne samo glede radiofonskih prenosov, ki se bodo vršili, temveč tudi glede vseh onih, ki so se že od 1. januarja t. l. dalje vršili v prometu z inozemstvom. Obenem se naznanja, da so od uprav držav, s katerimi ima Jugoslavija telefonsko zvezo, razen Avstrije doslej pristale na uporabo tega mišljenja še uprave sledečih držav: Češkoslovaške, Nemčije, Madžarske, Francoske, Švice, Poljske, Belgije in Holandske.

— Sprejem gojencev za gozdarsko tehnično pomožno osebo. Pri gozdarski šoli v Sarajevu se odpravi VII. tečaj za gozdarsko tehnično pomožno osebo. Tečaj se prične 1. oktobra in traja do konca julija 1932. Sprejetih bo največ 40 učencev. Prošnje za sprejem je treba vložiti do 10. t. m. Podrobnosti natečaja so razvidne iz »Službenih Novic« št. 199, z dne 2. t. m.

— Kongres Zveze lekarniških sodnikov. V nedeljo se bo vršil v Zagrebu kongres Zveze lekarniških sodnikov, ki bo velikega pomena za bodočnost naše farmacije. Prijavljenih je mnogo delegatov iz vseh krajev države.

— Prof. Piccard prispe v Jugoslavijo. Slavni prof. Piccard se pripravlja na turnejo po srednjeevropskih državah, kjer bo predaval o svojem poletu v stratosfero. Pride tudi v našo državo in bo predaval brž v Beogradu in Zagrebu, morda pa tudi v Ljubljani. Na turnejo odide proti koncu oktobra.

— Zagrebški planinci na Sv. gor. Hrvatsko planinski društvo »Runoliste« priredi v nedeljo za svoje člane skupni izlet na Sv. gor.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okrajno sodišče v Litiji je prepovedalo rudarju v Lokah Francu Majdiču zahajanje v krčme za dve leti.

— Razpisane zdravniške službe. Banska uprava dunavske banovine razpisuje natečaj za sanitetnega referenta v Beli Cerkvi. Banska uprava vardarske banovine potrebuje šefa internega oddelka ter vršilca dolžnosti upravnika in šefa kirurškega oddelka banovinske bolnice v Bitolju. Prošnje je treba vložiti v obeh primerih do 15. t. m.

— Konkursi in prisilne poravnave. Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 21. do 31. avgusta sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkursi: v dravski banovini 5 (2), v primorski banovini 2 (1), v drinski banovini 1 (4), v zetski banovini 1 (2), v dunavski banovini 3 (—), v moravski banovini (—), v vardarski banovini 1 (1), Beograd, Ze-

mun, Pančevo 2 (1). Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 1 (—), v savski banovini 2 (2), v drinski banovini 2 (—), v dunavski banovini 8 (—), v moravski banovini (—) (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (—). Odpravljeni konkursi: v dravski banovini 2 (2), v savski banovini 8 (1), v primorski banovini 1 (—), v drinski banovini 1 (1), v zetski banovini (—) (1), v dunavski banovini 2 (1), v moravski banovini 1 (2), Beograd Zemun, Pančevo 1 (3). Odpravljen prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 4 (8), v savski banovini 2 (—), v dunavski banovini 1 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (—).

— »Kmetijska Prosveta« poziva vse svoje člane in tovariše iz Ljubljane in podeželja kakor tudi vse zastopnike pododborov, da se v čim večjem številu udeležijo ustanovnega obnove zborna, ki se vrši v soboto, 5. t. m. ob 20. uri v dvorani ZKD v Ljubljani. Kongresni trg 1/III. Ta poziv velja tudi kot osebno vabilo.

GROCK

NAJSLAVNEJŠI KOMIK SVETA
PRIDE!

— Zborovanje perutinarjev. V ponedeljek 7. t. m. ob 10. uri dopoldne bodo zborovali perutinarji dravske banovine in sicer v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani. Na to zborovanje so povabljeni vsi perutinarji, ki se zanimajo za napredek te panoge. Na zborovanju bodo referirali predvsem strokovnjaki kr. banske uprave in drugi praktični rejci perutnine. Po zborovanju skupen ogled perutninarске razstave na vešesjmu.

— Na Glasbeni šoli v Kranju bo vpisovanje gojencev dne 9. septembra t. l. od 10. do 12. ure dopoldne. Pouk se prične dne 16. septembra.

— Naše žene in gospodinjje obveščamo, da izide sredi novembra »Gospodinjjski koledar« za leto 1932, ki bo bogat raznih praktičnih navodil in nasvetov za hišo in dom, novih kuhinjskih receptov itd. Naročila sprejema že sedaj uprava »Gospodinjjskega koledarja« v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II.

— Prodaja starega papirja in rasbitnega stekla se bo vršila potom pisarne oštevalne licitacije 22. t. m. v središčnem skladišču materiala v Mariboru. — Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Grozdje po 50 par kg. Iz Šibenika poročajo, da letina grozdja sicer ne bo tako dobra kakor je lani bila, toda vinogradniki hočejo na vsak način priti do denarja in zato prodajajo grozdje na trgu po 50 par kg.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo vreme spremenljivo. Tudi večeraj je bilo v naši državi večinoma oblačno in spremenljivo vreme. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 28,5, v Beogradu 28,4, v Splitu 28,3, v Zagrebu 28, v Sarajevu 26,2, v Ljubljani 25,6, v Mariboru 22,7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,6 mm, temperatura je znašala 18 stopinj.

— Osem avtobusov in nad 80 avtomobilov pri pogrebu. V Sarajevu so pokopali tle dni šofera Josipa Stoparja. Na zadnji poti so ga spremili v prvi vrsti njegovi poklicni tovariši in za pogrebo se je pomikalo 8 avtobusov in nad 80 avtomobilov. Ko so spustili krsto v grob, so šoferji počastili spomin svojega tovariša na ta način, da so vse hupe dve minuti trobile.

— Strahovito neurje v Dalmaciji. V severni Dalmaciji je v terek po štirih mesecih prvič izdatno deževalo, toda dež je spremljala silna nevihta s točo. V nekaterih krajih je bila toča debela kakor oreh. Najbolj je trpela okolica Danila in Skradina, kjer je uničila vse vinograde.

— Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobno perilo v najlepšo izvršitev

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čisto naravno »Franz Josefov« grenčico. Od mnogih zdravnikov zapisa »Franz Josefov« voda upravna delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

GROCK

NAJSLAVNEJŠI KOMIK SVETA
PRIDE!

Iz Ljubljane

— **Kolo jugoslov. sester v Ljubljani** vabi vse svoje članice podružnic in poverjenikov, da se udeležijo množičnega odkritja spomenika našemu Osvoboditelju kralju Petru I. ter da agitirajo v tem smislu tudi pri drugem občinstvu. Obenem opozorimo vse sestre na ljubljanski velesejem, kjer zbujajo občo pozornost paviljon »K«, v katerem je razstavilo Splošno žensko društvo jako zanimive predmete.

— **Sokol II. poziva svoje člane**, ki imajo slavnost: kroj, da se udeležijo pohoda z bakljado v soboto zvečer in slavnostnega sprejema v nedeljo. Zbirališče za bakljado ob 19.30 na Taboru, za sprejema v nedeljo ob 7.45 na realni. odkoder odkorakamo s praporom. Člani, ki nimajo krojev, se udeležijo sprejema v civilu z znakom. Bakljade se udeležijo tudi naraščaj v civilu. Bratje, bodite vsi točno ob določenem času na zbirališčih. Zdravo! Odbor.

— **Za predvečer odkritja spomenika** Nj. Vel. kralja Petra Osvoboditelja pripravljajo tobočna tovarna na svojih objektih lično iluminacijo, nakar opozarjamo javnost.

— **Odbor za postavitev spomenika** našemu Osvoboditelju kralju Petru I. je dal dovoljenje za razprodajo razglednic, ki jih je založila tiskarna Tičar, izključno Kolo jugoslov. sester v Ljubljani, ki jih bo razpečevalo v humanitarne svrhe dne 5. in 6. septembra.

— **SOKOLI V KROJU**, udeležite se polnoštevno manifestacije bakljade jutri zvečer. Zbirališče ob pol 8. zvečer na Taboru. — Zupna uprava.

— **Vsem podružnicam SPD**. Osrednji odbor SPD naznanja, da je po odredbi odbora za postavitev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju v Ljubljani izvršeno SPD v slavnostnem sprejemu v skupino »Športna in planinska društva«. Ta skupina bo imela svojo napisno tablo. Njeno zbirališče bo ob pol 10. uri pred Jugoslovansko tiskarno. Kdor se torej udeleži sprejema kot član planinskega društva ali kot predstavnik podružnic, naj pride pravočasno na navedeno mesto.

— **Narodne noše**, ki so bile povabljene: posrednim vabilom k odkritju spomenika kralja Petra, se zbirajo v nedeljo ob pol 10. dopoldne pred šentjakobsko cerkvijo. Prosimo predvsem, da so pravilno oblačeni. — Propagandni odsek.

— **Ljubljanski moški zbori** imajo drevi ob 20. skupno pevsko vajo v Glasbeni Matici. Nujno potrebna je polnoštevna in točna udeležba. Note (Molitev, Naša zvezda, Domovini, Bože pravde) naj imajo arhivari seboj. Po vaji dolo društva navodila za oba nastopa. Uprava H. ž. JPS.

— **Pevci**, ki se današnje vaje ne udeležijo, ne smejo nastopiti pri jutrišnjem odkritju, niti pri odkritju spomenika kralju Petru v nedeljo. — Prelovec.

— **Sokol Viš**, poziva svoje članstvo, ki ima kroj, da se sigurno udeleži bakljade v soboto zvečer in slavnostnega sprejema v nedeljo. Za bakljado je zbirališče ob 19. uri 30. na Taboru. Zbirališče za slavnostni sprejem pa je v nedeljo ob 8.30 uri pred Sokolskim domom odkoder odkorakamo s praporom. Člani, ki nimajo krojev se naj udeležijo sprejema v civilu z znakom. Bratje pokazite disciplino in pridite vje. Zdravo! Odbor.

— **Volni dobrovoljci** se zbirajo za nedeljski sprejem točno ob 8. uri pri Mikžu (Kolodvorska 3), nato odhod. Pozivljamo vse tovariše, da se gotovo udeležijo slovnosti.

— **Javna dela**. Na Tržaški cesti kopljejo že delj časa jarek za plinovod; cesto so tu ob priliki gradnje tramvajске proge zgradili z višino tramvajskih tirov, nasuli so jo z debelim gruščem in gramozom ter dobro utrdili z valjarjem tako, da je zdaj kopanje jarka zelo težavno. Zgornjo cestniško plašč prebijajo s kompresorjem, vendar delo napreduje počasi. Jarek je izkopen do Langusove ulice. — Oder za predstavo na prostem pred nunsko cerkvijo je že postavljen. Sprejaj so postavljene stopnice na treh krajih, na vsaki strani so pa po ene. — Drugo nadstropje Luckmannove hiše so že podrli ob Erjavčevi cesti. Gradbeni material deponirajo tudi na gledališkem vrtu ob Gradišču in na hodniku v Igriški ulici. Opeko sprejajajo na tla po žlebu, da se ne razbije, ker je še povsem uporabna. Ozko Gradišče je dobro zavarovano, da ne pada material na cesto, ob hiši je zgrajen popolnoma zaprt oder, ki lovi material.

— **Društvo skavtov in planink** v Ljubljani ima dne 7. sept. ob 14. uri v srebrni dvorani Uniona svojo redno letno skupščino s sledečim sporedom: 1. Otvoritev in druge uvodne formalnosti; 2. Poročila o Kanderstegu, Pragi in Badenju; 3. Sprememba pravil; 4. Poročila funkcionarjev; 5. Absolutorij in volitev nove župne uprave, nadzornega odbora in župnega sveta; 6. Predlogi konference planink in konference skavtov; 7. Samostojni predlogi; 8. Službenosti. Konferenca planink se bo vršila dne 6. sept. ob 10. uri v poslopju drž. moškega učiteljskega v Ljubljani. Kraj konference skavtov bo objavljen kasneje.

— **Zvočni koin ideal** bo predvajal samo še danes ob 4. 7. in 9. uri zvečer krasno filmsko delo »Ljubezem in zaoblubam«, po prekrasnem romanu Richarda Vossa »Dva človeka«. Vsi, ki tega filma še niso videli, naj si ga ogledajo danes pri zgoraj navedenih predstavah in naj ne zamude zadnje prilike ogledati si to monumentalno filmsko delo. Jutri nov spored in sicer »Pat in Patachon kot čarostrelca«.

— **Vesela dunajska dekleta**, najnovejša filmska opereta z Willy Forstom razveseljuje naše občinstvo v Elitnem kinu Matica večer za večerom. Predstave danes ob 4. pol 8. in 9 1/4 zvečer. Priporočamo ogled tega filma vsakomur, ki si želi zabave in smeha.

— **Klub balinarjev pri »Tiču«** danes sestane, jutri radi bakljade odpade. S. J.

— **Gojenci šole Glasbene Maticе Ljubljanske**, ki so se te dni vpisali na zavod, naj pridejo v soboto 5. t. m. dopoldne v Glasbeno Matico k določitvi provizorične zurnika. Učenci, ki obiskujejo pouk klavirja, naj pridejo točno ob 15. učenci violine točno ob 16. vsi ostali vpisani gojenci na ob pol 17. Vselej v sobi št. 14 (pevska dvorana) poslovia Glasbene Maticе v Vagovi ulici. — Voisovanje bo danes od 9. do 12. in od 15. do 17. ter v soboto od 8. do 12. V ponedeljek 7. t. m. se začne redni pouk.

GROCK

NAJSLAVNEJŠI KOMIK SVETA
PRIDE!

— **Na drž. konservatoriju** bo voisovanje še danes ves dan in sicer od 9. do 12. ure. Popoldne začno sprejemni izpiti: čas je razviden na razglasni deski v veži konservatorija. Redni pouk začne 7. t. m. v vseh predmetih.

— **Predavanje s poučnim filmom**, ki bi moralo biti danes ob 17. v kinu Ljubljanski dvor, zaradi tehničnih ovir odpade in bo prirejeno v kratkem.

— **Kolo Jugoslovenskih sester v Ljubljani** vabi meseca septembra na letovanje v svoj krasni Dečji dom v Kraljevi. Penzija dnevno 35 Din, ako se priklapi dovoljno številu reflektantov. — 443n

— **Zborovanja občinskih namestencev**. V nedeljo 6. t. m. se vrši ob 8. zjutraj v dvorani Delavske zbornice redna letna skupščina Društva pokrajinskih občinskih službenecv za južni del dravske banovine; ob 15. pa v zborovalni dvorani mestnega načelstva seja poslovnega odbora Saveza službenika gradskih in seoskih opčin kraljevine Jugoslavije.

— **Zobni atele V. Krišch**, Rožna dolina, do preklica ne sprejema. 439n

— **Otvoritev trgovine**. Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem otvoril na Aleksandrovi cesti, palača VIKTORIJA, specerijsko in dolikastno trgovino. Za obilen poset se priporočam Ratko Koretič. 441n

70 letnica ljubljanske plinarne

Iz zanimivega predavanja poslevoedečega podpredsednika upravnega odbora g. Rupnika

Ljubljana, 4. septembra.

Na kongresu jugoslovenskih plinarov in vodovodov je imel poslevoedeči podpredsednik g. Rupnik obširno predavanje o zgodovini ljubljanske plinarne, ki bo praznovala letos v novembru 70-letnico. Iz njegovega predavanja posnemamo nekaj tudi za širšo javnost zanimivih podatkov.

V uvodu se je predavatelj dotaknil plina, ki ga rabijo ljudje že od leta 1790. Ljudje seveda plinu kot vsaki novotariji v začetku niso posebno zaupali in dolgo jih je bilo treba prepričevati o njegovi koristi, predno se je prišlo zadostno število odjemalcev plinske razsvetljave. Stroški za plinarstvo so bili preračunani na 180.000 goldinarjev, kar je bilo za takratne čase ogromna svota. Dunajska tiskarna »Allgemeine österreichische Gesellschaft« je bila pripravljena zgraditi plinarstvo za lastnimi sredstvi, toda pod pogojem, ki ji podeli magistrat koncesijo za 30 let. Magistrat je na to pristal, zahteval je pa, da mora plinarstvo obratovati že ob koncu l. 1859. Z zavlačenjem glede zemljišča je pa tiskarna izgubila toliko časa, da z gradnjo ni mogla biti pravočasno gotova in tako je njena kavelja zapadla.

Ponudila se je tiskarna August Riedinger, ki je bila pripravljena zgraditi plinarstvo do konca leta 1861 pod pogojem, da dobi koncesijo za 35 let. Spomlad l. 1861 so začeli plinarstvo graditi na kraju, kjer še sedaj stoji. Gradil jo je stavbeni mojster Falescini po načrtih in navodilih ing. Litzelspergerja. Delo je naglo napredovalo in 18. novembra 1861 je začela ljubljanska plinarstvo obratovati. Prvič so začele takrat še primitivne plinske svetilke po mestu in Ljubljanci so bili zelo veseli lepih luči. Navdušenje je bilo tako veliko, da so plinarstvo kar oblegali z naročili, čeprav plin ni bil poceni. Takoj drugi dan po otvoritvi je ustanovil Riedinger delniško družbo pod imenom »Laibacher Aktiengesellschaft für Gasbeleuchtung«, ki ji je predsedoval ljubljanski bančnik Luckmann. Plinarstvo je prešlo v roke te

družbe, čije celoletni kapital je znašal 100.000 goldinarjev.

Konzum plina je tako naraščal, da so morali plinarstvo že l. 1864 povečati. Vse veike stavbe so naročile plinsko razsvetljavo. Ob koncu leta 1894 je bilo že 428 javnih svetilk, privatnih za 5210. Plinsko omrežje se je stalno širilo in leta 1872 so bili napeljavani plinski vodi v tobačno tovarno, pozneje pa v realno in leta 1885 že po Sv. Petra cesti.

2. januarja 1905 je sklical takratni župan Ivan Hribar v župansko pisarno člane finančnega odbora na strogo zaupni sestanek, ki so se ga udeležili gg. A. Senekovič, J. Lenč, Fr. Mali, dr. Lovro Požar, dr. J. Stare, mestni knjigovodja F. Trdina in A. Svetek kot zaupni zapisnikar. Župan je sporočil članom finančnega odbora, da se nudi občini ugodna prilika dobiti plinarstvo zelo poceni. Delnice plinarne so vrtale po 1500 kron. Občina jih je začela kupovati in kmalu je imela nad polovico glasov v upravnem odboru. Leta 1907 so bile že skoraj vse delnice v slovenskih rokah in leta 1909 je bil opuščen nemški naslov tiskarne in ostal je naslov »Ljubljanska delniška plinarica«. Ze l. 1911 je bilo zopet treba razširiti plinarstvo, ker je konzum plina stalno naraščal.

V 70 letih svojega obstoja je preživela naša plinarstvo tri velike dobe, prvo ko se je pojavil plin kot razsvetljavalno sredstvo namesto olja in petroleja, drugo, ko je v pričetku električne razsvetljave Auer von Welsbach izumil žarilno mrežico, in tretjo, ko je postal plin kurilno sredstvo za prebivalstvo mest in podeželja. V prvi dobi je bil razvateelj plinarne g. Beischlag, v drugi g. Ciuha, v tretji je pa ing. Bartl. Naša plinarstvo pa še ni izžrpla vse možnosti uporabe, kajti obširno je še polje, na katerem se more udeleževati. Prihodnje leto bo modernizirana in izpopolnjena z modernimi pečni in plinarnskimi aparati. Želimo ji, da bi se v bodoče še z večjim uspehom razvijala v splošno korist prebivalstva našega mesta.

Sport

Otvoritev igrišča ŽSK Hermesa

Izmed vseh predmetov Ljubljane se je Šiška po vojni najbolj razvila. Iz nekdanje skromne Spodnje in Zgornje Šiške je nastalo malo mesto zase, ki šteje že 10.000 prebivalcev. V zvezi s tem so nastale za Šiško nove potrebe. Zadnja leta je bilo v Šiški ustanovljenih več kulturnih, telovadnih in sportnih društev ter klubov, katerih cilj je vzgajati mladino ter ji krepiti duha in telo.

To važno kulturno nalogo vrši v Šiški v prvi vrsti Sokol, ki si je letos začel graditi svoj dom. Mladino je pa pritegnil v svoje vrste tudi agilni šišenski Hermes, ki je lani proslavil 10-letnico obstoja. Hermes goji lahkoatletiko in nogomet in sedaj, ko odpravlja novo igrišče, namerava uvesti tudi druge sportne discipline.

Sobota in nedelja bosta za zgodovino in razvoj Hermesa, pa tudi za Šiško, pomembna dneva. Na svečan način bo namreč otvorjeno novo moderno sportno igrišče ŽSK Hermesa, ki ga je začel klub graditi pred dvema letoma in ga končno dogradil. Novo igrišče bo eno najlepših in najmodernejših v Sloveniji. Nogometni prostor obsega 110×75 metrov ter ga obdaja lepo urejeno tekališče za lahko atletiko. Na igrišču je tudi provizorična garderoba, za prihodnje leto pa namerava Hermes zgraditi komfortno garderobo s kopalnicami.

Hermes si je zgradil igrišče sam. Vse članstvo je bilo pridno na delu, eni so podpirali akcijo gnotno, drugi so šli sami na delo in gradili igrišče, tretji so Hermesovo akcijo podpirali moralno in bodrili klub. Jutri in v nedeljo proslavi Hermes otvoritev svojega igrišča. Dolžnost vseh sportnikov in vse sportne javnosti je, da se v čim večjem številu udeležijo proslave, ki bo obenem velika propaganda za sport v Šiški. Hermes je k proslavi povabil več odličnih klubov in sestavil zelo pester program.

Sobota, 5. septembra:

Ob 13.30: Hermes rez. : Disk (Dom-ža'e).

ob 15.15: I. kolo VSK Triglav:Grafika.
ob 16.20: II. kolo Hermes - Maribor.
ob 17.30: III. kolo Ilirija : ŽAK (Subotica).

Nedelja, 6. septembra:

ob 15.15: svečana otvoritev igrišča ter pozdrav gostov.

ob 15.20: premaganec iz I. kola : premagancu II.,

ob 16.25: zmagovalac I. : premagancu III. in

ob 17.30: zmagovalac III. : zmagovalcu II. (finale).

Igra se po pravilniku JNS. Vsaka igra v turnirju traja 2×20 minut. Igra se po pokalnem sistemu. Podrobnosti turnirja bomo še objavili.

GROCK

NAJSLAVNEJŠI KOMIK SVETA
PRIDE!

Kolesarske dirke „Save“

Na praznik 8. septembra priredi Kolesarsko in motociklistično društvo »Save« v Ljubljani kolesarske dirke na sportnem prostoru SK Ilirije s sodelovanjem godbe Vič - Glince. Spored obsega naslednje točke: 1. Seniorska medklubska dirka (3 krogi), 2. juniorska dirka »Save« (5 krogov), 3. damska medklubska dirka (3 krogi), 4. juniorska medklubska dirka (10 krogov), 5. glavna dirka »Save« (15 krogov), 6. dirka v vreči na kolesih (1 krog), 7. glavna dirka podobora Ljubljana (15 krogov), 8. polževa dirka, 9. motorna dirka s »Sachs« motorji (10 krogov) in 10. glavna medklubska dirka (20 krogov). Za vsako dirko so za prvi tri ali štiri mesta določene nagrade in kolajne. Začetek dirk je ob 3. popoldne. Dirka se po pravilih Kolesarskega saveza kraljevine Jugoslavije.

Emile Gaboriau:

Vampirji velemesta

Roman

— Prijatelj, — je dejal Mascarot, — ne morete si misliti, kako mi je ta fant na poti... Kako neki bi se ga mogli za nekaj časa v Parizu odkrižati?

— Eh, — je odgovoril Van Klopen smeje. — Že vem, kako mu pridemo do živga. Če se na motim, je ta Gandelu domišljav pustolovec, ki je zmožen vsega, samo da se pripripi doketu.

— Tudi meni se zdi tako.

— No torej, otvorim mu manjši račun, da ga premamim. Dobro!... Pridi znatno naročilo: krojim, primerjam, čim pa pride trenutek, ko bi moral delo izročiti, izrazim bojazen in zahtevam nekaj menic, glede katerih prišedem, da jih ne bom razprodal... seveda z dvema podpisoma. Potem spravim fanta v zvezo s Kreditnim zavodom in naš dragi Verminet ga prav lahko pregovori, da napiše spodaj na listu papirja znano ime. Prinese mi tiste papirje, jaz jih sprejem in dečko je v pasti.

— Nedolžno ponarejanje podpisov!

— Kaj hočemo, drugega izhoda ne vidim, razen če bi...

— Vaš predlog mi ugaja, — je dejal Mascarot. — Imel sem drugo sredstvo, toda to bi utegnilo odgovoriti. Tako nedolžno ponarejanje podpisov je vedno izborno orodje.

Vstal je iz naslanjača in odvedel krojača na drugi konec sobe. Kaj hujšega bi si še mogla povedati po vsem tem, kar sta bila že sklenila?

Paul je v začetku tega ogabnega razgovora vedno bolj prebledel. Mascarot mu je bil že pri obedu napovedal mnogo čudnih reči in po tem, kar je tu slišal, se mu je posvetilo v glavi. Bilo je jasno, da pripravlja ta mož neko podlo intrigo.

Paul ni bil vajen premagovati se in tudi ni mogel slutiti, da ga opazujejo; zato ni bilo težko uganiti, kaj se godi v njegovi duši.

Mascarot je govoril v pričo svojega varovanja zato tako podlo, ker je našel hotel. Preden mu bo zaupal svojo tajno, preden mu izda, česa pričakuje od njega je hotel njegovega bojazljivega duha navaditi, da bi gledal hladno v obraz tudi najpodlejšim intrigam in kombinacijam.

Trdno prepričan o velikem vplivu na svojega varovanja je Mascarot nadaljeval svoj pogovor s krojačem.

— Zdaj pa k važni zadevi, — je dejal. — Kako daleč smo z vikonteso de Bois d' Ardon?

— Dobro se počuti, — je odgovoril krojač. — In dobro se ji godi. Baš sem ji naredil več razkošnih oblik.

— Koliko je dolžna?

— Največ pet in dvajset tisoč frankov; dolžna je bila mnogo več.

26

Mascarot si je srdito popravljaval oči.

— To je koketna, lahkomišelnica, domišljava in zapravljiva ženska, toda nič več. Že stinajst dni študiram njeno preteklost, pa ne morem najti najmanjšega greha, ki bi jo nam izročil na milost in nemilost. K sreči nam bodo pomagali njeni dolgovci. Ali ve njen mož, da ima dolgovce?

— On!... Še ne... Če bi šlutil...

— Izborni! — ga je prekinil Mascarot. — Moram mu predložiti račun.

— Saj je plačala pretekli teden znaten obrok, — je ugovarjal Van Klopen presenečeno.

— En razlog več, da se takoj lotiva dela; ne sme ostati pri denarju. Ali vas pri vikontesi de Bois d' Ardon poznajo?

— O, zelo dobro!

— Imenito. Torej pojutrišnjem, točno ob treh pridite k vikontesi. Sluga vam odgovori, da ima milostiva gosta. Porečete mu, da morate nemudoma govoriti z milostivo. Odvede vas torej v salon, kjer zagledate vikonteso v pogovoru z markizom de Croisenoisom. Saj ga poznate, je-li?

— Da toda samo na videz.

— To zadostuje. Zanj se sploh ne boste zmenili, temveč potegneta iz žepa račun in zahtevati boste, naj vam takoj plača.

— O!... Kaj mislite resno? Vikontesa mi zagrozi, da me da postaviti pod kap.

— To je zelo verjetno. Toda vi ji s svoje strani zagrozite, da predložite račun njenemu možu. Posledica tega bo, da zakriči na vas in vas zapodi, vi pa sedite lepo mirno v naslanjač in izjavite, da se ne ganete, dokler ne dobite denarja. Markiz de Croisenois napravi vsemu konec. Vrže vam na glavo možnjo denarja in zakriči: Evo, tu imaš, capin!

— In tedaj se izgubim.

— Da, toda če poprej boste imeli v žepu pripravljen svinčnik, s katerim napišete potrdilo na ime markiza de Croisenois na račun gospe de Bois d' Ardon. Se nikoli niste videli tako ponižnega in začudenega človeka, kakor je bil v tem hipu Van Klopen.

— Tega pa res ne razumem! — je zamrmral.

— Saj tudi treba ni! Ste razumeli?

— Ubogal vas bom, gospod, toda opozarjam vas, da vikontesa potem ne bo več naročila pri meni oblek.

Ta čas so se naenkrat odprla vrata in v delavnico damskega krojača je vstopil mladi Gaston de Gandelu, za njim pa Zora de Chautemille.

— No, ste kaj mislili na naju? — je vprašal slavnega krojača. — Ste si izmislili toaletto, v kateri bi prišla lepota milostive do popolne veljave?

Van Klopen ni odgovoril. Stal je namršeni ob rami in zamišljenega obraza, podoben vedeževalcu, ki sedi na trinožniku in pričakuje vedeževanja iz neba.

SOKOLI! DOPISUJTE SAMO NA SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Milijoni žen brez imena

Pri Anamitih morajo delati žene, moške pa pasejo leno-
bo in brezskrbno žive

Francoska Končinčina z deželo Anamitov, stoječo pod francoskim protektoratom, je ena najmanj znanih dežel na svetu, čeprav je po površini skoraj tako velika kakor Francija. Anamiti, narod s prastaro zgodovino, veljajo za največje lenuhe na svetu. Ta čast pa pripada samo moškim. Ženske so namreč kot sužnje vprežene v trdo delo od jutra do večera, skrbeti morajo za otroke in opravljati vsa gospodinjstva dela, obenem pa še obdelovati zemljo in pokladati živini. Zemljo obdelujejo na najprimitivnejši način, namesto vprežne živine vlačijo plug same. Večkrat je vpreženih v plug 10 do 20 žensk.

Možovo blagostanje se ravna po tem, koliko žen ima. Če jih ima 5, lahko živi brezskrbno, kajti žene morajo tako trdo delati in skrbeti za moža, da si lahko presenečenje pa doživi tujec, če vpraša anamitsko ženo po imenu. Milijoni žen v tej čudni deželi nimajo nobenega imena v našem pomenu besede. Dož, ki ima

več žen, jih pozna samo po vrstnem redu — prva, druga, tretja itd. In z absolutno anonimnostjo, v kateri prežive anamitske žene vse svoje bedno življenje, so popolnoma zadovoljne. Pri misli, da bi dobile imena, jih obdaja celo groza. Boje se namreč čarovnij. Prepričane so, da bi postale žrtve hudobnih duhov, če bi bila njihova imena napisana in če bi jih kdo prečital ob izgovarjanju čarodajne formule.

V takih razmerah seveda ni čuda, da se anamitske žene krčevito branijo pismenosti. Izobrazba je izključno privilegij moških. In vendar je tudi med anamitskimi ženami mnogo takih, ki vodijo velika trgovska podjetja in plantaže, čeprav niso pismene. Vso računsko umetnost imajo v glavi, v spominu, ki je enako zanesljiv, kakor učna knjiga. V delu in odgovornosti prapuščajo moške žene prvenstvo, sadove dela pa pozanjejo sami. Kakor anonimno živi, tako anamitska žena anonimno tudi umre.

Deset let igrajo eno partijo

Američani zelo radi igrajo bridge. In ta strast jim je prinesla partijo, nad katero strmi celo ameriška javnost. Partija se je začela v mestecu Superioru pred 10 leti in 8 meseci in prekinjena bi morala biti šele, ko dobi vsak igrač najmanj milijon točk. Igrač Bernard Lee je pri igri umrl. Njegov brat George, ki je partijo po njem prevzel, je moral odpotovati po trgovskih opravkih na Kitajsko in zastopala ga je njegova hči.

Prva je dosegla milijon točk ga Lindquistova; njenemu možu manjka še 5.000 točk, ženi umrlega Leea pa še 2.000 točk, da se ta originalna partija konča. V Ameriki imajo pač mnogo časa in denarja, da si lahko privoščijo take prireditelje.

Ruski Robespierre

V nekem nočnem lokalu na pariškem Montmartru sedi vsak večer zagoneten gost. Obleden je slab, toda pozna se mu, da je odličnega rodu. Vsak hip dobi živčni napad, med katerim ne more dvigniti čaše črnega vina, ki ga vsak večer pije. Skrivnostni gost je znana figura iz ruske revolucije. Mjasnikov, tako se namreč piše, je bil prva leta boljševiške revolucije vsemogočen mož v sovjetu ljudskih komisarjev, kjer so ga klicali »ruski Robespierre«. Tovariši so ga pa pozneje pustili pasti. Bil je aretiran in iz ene ječe je romal v drugo, dokler se mu ni posrečilo zbežati iz sovjetske Rusije. Preko Carigrada

je prišel v Pariz in postal zagrižen sovražnik komunizma.

Zdaj si na vse načine prizadeva zavzeti med ruskimi emigranti vodilno mesto in njegov ideal je reorganizirati rusko državo na novih temeljih. Te dni je mož zopet sedel v pariškem nočnem lokalu, kamor je prišel slučajno bivši pobočnik velikega kneza Mihaila, ki bi moral biti na Mjasnikovo ovadbo ustreljen. Bivši častnik se je obrnil na Mjasnikova, rekoč: »Povejte nam, kako ste streljali velikega kneza Mihaila?« Mjasnikov je prebledel in zajekal: »Kaj pravite, streljal?« In že jo je odkuril iz lokala.

Moskva — pristanišče

Boljševiki so se lotili naravnost neverjetnih načrtov. Njihova gospodarska obnova in povzdiga države gre — za enkrat samo še v teoriji — tako daleč, da postane Rusija najmodernejša in v resnici najnaprednejša država na svetu, če se posreči vse, kar so boljševiki zasnovali. Med drugimi gigantskimi deli hočejo zgraditi v Rusiji dva ogromna kanala, ki bosta za rusko gospodarsko življenje neprecenljivega pomena.

Najprej hočejo zvezati reko Moskvo z Volgo in ta kanal so že začeli kopati. Kanal bo dolg 200 km in dograjen mora biti v 3 do 4 letih. Stroški bodo znašali okrog 200 milijonov rubljev. Poleg tega hočejo zvezati reko Moskvo z Oko po kanalu, ki bo dolg kakih 150 km. Gradili ga bodo 5 let in stroški bodo znašali 250 milijonov rubljev.

Ko bosta zgrajena ta dva kanala, se izpremeni Moskva iz izrazito kontinen-

talnega mesta v pristanišče treh morij. S Kaspijskim morjem bo zvezana po Volgi, s Črnim po volško-donskem kanalu, z Baltijskim pa po Marianskem prelivu. Tako bodo lahko prihajale tudi večje ladje naravnost v Moskvo.

Pasja grofica

V Saarbrückenu je prebivala v svoji vili vdova po vladnem svetniku Braunu, ki so jo imeli domačini za zelo premožno. Znana je bila pod imenom »pasja grofica«, ker je strastno ljubila pse. Njeni dohodki pa še daleč niso bili tako veliki, kakor so ljudje mislili. Kljub temu je pa redila poleg manjših še 8 velikih psov in jim dajala najzbranejša delikatese. Njen zaupnik je bil uslužbenec delikatesne trgovine, ki je moral prinesiti vsak dan v njeno vilo za 100 frankov jetrnih pastet, pečenih gosjih jetrc in drugih mesnih delikates. In vse to je dajala vdova svojim psom.

Sama pa skoraj ni imela kaj jesti. Hodila je raztrgana in lačna, dokler ni te dni skoraj od lakote umrla. Bila je že tako izčrpana, da se zadnje dni pred smrtjo ni mogla več držati na nogah. Njena vila je bila polna podgan in mrčesa, kajti dostopa v njo ni imel razen uslužbenec delikatesne trgovine in pismo-onoše nihče. Po vdovini smrti so pa našli v vili mnogo nakita in drugih dragocenosti v vrednosti več sto tisoč frankov. V oporoki zapušča vdova vse svoje premoženje pismo-onoši, njegovi ženi in uslužbencu delikatesne trgovine. Ob enem določa, naj preurede njeno vilo v pasje zavetišče.

Sportna dijeta v starem veku

Sport ni pridobitev naše dobe. Že v starem veku so ga strastno gojili in že takrat so vedeli, kako važna je za sportnika dijeta. V Grčiji so prvotno priporočali sportnikom vegetarijansko hrano. Poleg kruha in sira so dobivali sportniki med treningom fige. Šele od 5. stoletja pred Kristusom so začeli sportniki jesti tudi meso. Poleg vprašanja, ali naj uživa sportnik vegetarijansko ali mesno hrano, je bilo rešeno tudi vprašanje, ali naj je malo ali mnogo. Ker so stari Grki mislili, da je v obilnem telesu tudi velika sila, so morali sportniki mnogo in dobro jesti. Praksa je pa pokazala, da meso ne daje človeku moči. Zato so se sportniki nehali rediti.

Odočno so pa odklanjali že stari Grki alkohol. Tekmovalci so iz lastnih izkušenj vedeli, da jim opojne pijače škodujejo. Zato so učitelji telovadbe priporočali svojim učencem, naj se varujejo vina. Filostratos pravi, da se pivci vina odlikujejo z okroglim trebuhom in slabimi mišicami. Tudi spolno vzdržnost so sportnikom toplo priporočali. A v higijskem pogledu je stal stari vek na modernem stališču v našem pomenu besede.

POSETNIKOM VELESEJMA!

Prva paro-brzoličalnica JOSIP BOC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 6 (vis-a-vis hotela Štrukelj)

Edina v Ljubljani, ki vam po par minutnem čakanju v posebnem prostoru nudi posebno zlikano obleko. Ob priliki velesejma in kraljevega tedna odprto tudi ob nedeljah dopoldne.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških vozčkov, razna najnovejša šivalna stroji in motorji. Velika izbira. Naj-nižje cene. Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Lovske puške

Florbete, browning pištole, pištole za strašenje psov, lov-ske in ribiške potrebšrine ima vedno v zalogi F. K. KAISER puškar. Ljubljana, Kongresni trg šte. 9

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

PRED SKOFIJO ŠTEV. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, kratkega in modnega blaga po najnižjih cenah.

Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. pred-metov.

NA DEBELO!

NA DEBNO!

LEVANTSKI VELESEJEM

Fiera del Levante
BARI (Italija)

6. do 21. septembra 1931

Olajšave na železnicah in parobrodih. Zastopnik v Ljubljani: Cosulich Line.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5 par.

PREKAJENO MESO
kg šunkove salame Din 24
> letne salame > 20
> suhega car. mesa > 18
> hrtenače (kare) > 18
od 5 kg naprej franco po poštnem povzetju razpošilja — Jos. Duchac, Pakrac, Slavonija. 2478

HOTELE, GOSTILNE
kavarna, restavracije in vino-toče prodaja in daje v najem poslovnica za gostilničarstvo M. S. Pavleković, Zagreb, Ilica 146/L Informacije proti posleni 5 Din znakmi pošljemo franco. 2477

MODROCE
vrtne la afrik, močno blago a Din 240.—
složljive postelje, posteljne odeje, žimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri Rudolf Sever LJUBLJANA, Marijin trg št. 2

UČENCA
zdravega in pridnega, s primer-no šolsko izobrazbo — sprejme trgovina z mešanim blagom Anton Mucha v Metliki. 2479

URE POPRAVLJA
renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec, urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 55/L, vhod Vidovdanska cesta št. 1.

Malinovec
pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dumaška c. 6.

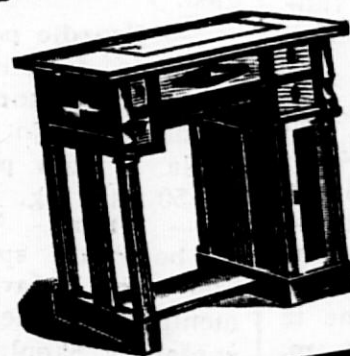
BUKOVA DRVA
TRBOVELJSKI PREMOG pri št. „KURIVO“ LJUBLJANA, Dumaška cesta št. 33 (na Balkanu) Telefon 34—34

Najboljši brnski blagovi

Zajamčeno čistotnost meške in damske blagove zadnjih novosti za jesensko in zimsko sezijo raspoložljiva starorenovirana zaloge tvernice sukna SIEGEL-IMHOF, BRNO Palackého št. 12, Češkoslovaška. Največja izbira. — Najnižje tverniške cene. — Najugodnejša izvržitve vseh naročil. — Na zahtevano vzorci zastonj in poštnine prosto.

NAJBOLJŠI
ŠIVALNI STROJI IN KOLES
„ADLER“ — „Gritzner“
PLETELNI STROJI „DUBIED“ le pri
JOS. PETELINC - LJUBLJANA
ZA VODO

Ček. račun 12.000.
Telefon št. 2913.



Za časa velesejma pavilion II.

Večja množina makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni
Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

V BOJU PROTI JETIKI

je neobhodno potrebna knjiga

Doc. dr. Iv. Matko: Protituberkulozni dispencer v službi socialno-higijske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezni.

Veliko delo, ki obsega 810 strani, velja broširano Din 270.—, vezano 300.—.

Naročila točno izvršuje

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani. Šelenburgova ulica šte. 2.